

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

9. února 2017**

„Řízení o předběžné otázce — Prostor svobody, bezpečnosti a práva — Směrnice 2004/83/ES — Minimální normy, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka — Žádost o podpůrnou ochranu — Bezvadnost vnitrostátního řízení o posouzení žádosti o podpůrnou ochranu předložené po zamítnutí žádosti o přiznání postavení uprchlíka — Právo být vyslechnut — Rozsah — Právo na ústní pohovor — Právo na předvolání svědků a na provedení jejich křížového výslechu“

Ve věci C-560/14,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko) ze dne 24. listopadu 2014, došlým Soudnímu dvoru dne 5. prosince 2014, v řízení

M

proti

Minister for Justice and Equality,

Ireland,

Attorney General,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení L. Bay Larsen (zpravodaj), předseda senátu, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan a D. Šváby, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 18. února 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za M B. Burnsem a S. Man, solicitors, jakož i I. Whelanem a P. O'Sheaem, BL,

— za Irsko E. Creedon, jakož i J. Davisem a J. Stanleyem, jako zmocněnci, ve spolupráci s N. Butler, SC, a K. Mooney, BL,

* Jednací jazyk: angličtina.

— za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,
— za francouzskou vládu D. Colasem a F.-X. Bréchetem, jako zmocněnci,
— za Evropskou komisi M. Wilderspinem a M. Condou-Durande, jako zmocněnci,
po vylischnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 3. května 2016,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu práva být vylischnut v rámci řízení o přiznání statusu podpůrné ochrany stanoveného směrnici Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Úř. věst. 2004, L 304, s. 12; Zvl. vyd. 19/07, s. 96).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi rwandským státním příslušníkem M na jedné straně a Minister for Justice and Equality (ministr pro spravedlnost a rovnost, Irsko) (dále jen „ministr“), Irskem a Attorney General na straně druhé ve věci bezvadnosti řízení o posouzení žádosti o podpůrnou ochranu podané M u irských orgánů.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2004/83

- 3 Článek 2 směrnice 2004/83, nadepsaný „Definice“, stanovil:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

- e) „osobou, která má nárok na podpůrnou ochranu,“ státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, která nesplňuje podmínky pro uznání za uprchlíka, ale u které existují závažné důvody se domnívat, že pokud by se vrátila do země svého původu, nebo v případě osoby bez státní příslušnosti do země svého dosavadního pobytu, byla by vystavena reálné hrozbě, že utrpí vážnou újmu uvedenou v článku 15, a na kterou se nevztahují čl. 17 odst. 1 a 2, přičemž tato osoba nemůže nebo vzhledem ke shora uvedené hrozbě nechce přijmout ochranu dotyčné země;

[...]“

- 4 Článek 4 uvedené směrnice, nadepsaný „Posuzování skutečností a okolností“, zněl takto:

„1. Členské státy mohou pokládat za povinnost žadatele předložit co nejdříve všechny náležitosti potřebné k doložení žádosti o mezinárodní ochranu. Povinností členského státu je posoudit významné náležitosti žádosti ve spolupráci se žadatelem.

2. Náležitosti uvedené v odstavci 1 zahrnují prohlášení žadatele a všechny dokumenty, jež má žadatel k dispozici a které uvádějí jeho věk, jeho původ, jeho vztahy včetně dotčených příbuzných, jeho totožnost, státní příslušnost nebo příslušnosti, zemi nebo země a místo nebo místa jeho předchozího pobytu, předchozí žádosti o azyl, cestovní trasy, průkazy totožnosti a cestovní doklady a důvody podání žádosti o mezinárodní ochranu.

3. Posouzení žádosti o mezinárodní ochranu se provádí jednotlivě a jsou při něm zohledněny

- a) všechny významné skutečnosti týkající se země původu v době rozhodování o žádosti, včetně právních předpisů země původu a způsobu jejich uplatňování;
- b) významná prohlášení a dokumenty předložené žadatelem, včetně informací o tom, zda žadatel byl nebo by mohl být pronásledován nebo zda utrpěl nebo by mohl utrpět vážnou újmu;
- c) konkrétní postavení a osobní situace žadatele, včetně takových faktorů jako jsou původ, pohlaví a věk, aby na základě osobní situace žadatele bylo možno posoudit, zda by jednání, kterým žadatel byl nebo mohl být vystaven, mohla být považována za pronásledování nebo vážnou újmu;
- d) skutečnost, zda žadatel po opuštění země původu vyvíjel činnost, jejímž jediným nebo hlavním účelem bylo vytvoření nezbytných podmínek pro požádání o mezinárodní ochranu, aby bylo možno posoudit, zda by tato činnost vystavila žadatele pronásledování nebo vážné újmě, kdyby se do uvedené země vrátil;
- e) skutečnost, zda by od žadatele bylo možné rozumně očekávat, že by využil ochrany jiné země, ve které mohl požádat o občanství.

4. Skutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení újmy se již nebude opakovat.

5. Uplatňují-li členské státy zásadu, podle které je povinností žadatele, aby žádost o mezinárodní ochranu zdůvodnil, a nejsou-li jednotlivá prohlášení žadatele doložena písemnými nebo jinými doklady, nevyžadují tato prohlášení důkazy při splnění těchto podmínek:

- a) žadatel vynaložil skutečné úsilí, aby svou žádost odůvodnil;
- b) žadatel předložil všechny náležitosti, které měl k dispozici, a podal uspokojivé vysvětlení ohledně jiných chybějících náležitostí;
- c) prohlášení žadatele byla shledána souvislými a hodnověrnými a nejsou v rozporu s dostupnými zvláštními i obecnými informacemi o případu žadatele;
- d) žadatel požádal o mezinárodní ochranu v nejkratším možném čase, ledaže může prokázat dobrý důvod, proč tak neučinil;
- e) byla zjištěna celková hodnověrnost žadatele.“

5 Článek 15 téže směrnice, nadepsaný „Vážná újma“, stanovil:

„Vážnou újmu se rozumí

- a) uložení nebo vykonání trestu smrti nebo

- b) mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trest vůči žadateli v zemi původu nebo
- c) vážné a individuální ohrožení života nebo nedotknutelnosti civilisty v důsledku svévolného násilí během mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu.“

Směrnice 2005/85/ES

- 6 Článek 3 směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (Úř. věst. 2005, L 326, s. 13), nadepsaný „Oblast působnosti“, stanovil:

„1. Tato směrnice se vztahuje na všechny žádosti o azyl podané na území členského státu, včetně hranic nebo tranzitních prostor, a na odnětí postavení uprchlíka.

[...]

3. Pokud členské státy použijí nebo zavedou řízení, v rámci kterého se žádosti o azyl posuzují jako žádosti na základě Ženevské úmluvy a zároveň jako žádosti o poskytnutí jiného druhu mezinárodní ochrany podané za okolností uvedených v článku 15 směrnice 2004/83 [...], použijí tuto směrnici během celého řízení.

[...]“

Irské právo

- 7 Irské právo rozlišuje dva druhy žádostí pro účely získání mezinárodní ochrany, a sice:
- žádost o azyl a
  - žádost o podpůrnou ochranu.
- 8 Každá z těchto žádostí je posuzována ve zvláštním řízení, přičemž řízení o žádosti o podpůrnou ochranu, které se zahajuje pouze v případě zamítnutí žádosti o azyl, se koná po řízení o posouzení posledně uvedené žádosti.
- 9 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že ustanovení vnitrostátního práva upravující vyřizování žádostí o azyl jsou obsažena především v Refugee Act 1996 (zákon o uprchlících z roku 1996), ve znění účinném v době rozhodné z hlediska skutečností v původním řízení. Řízení o posouzení žádostí o azyl zahrnuje zejména osobní pohovor s žadatelem.
- 10 Ustanovení týkající se řízení o posouzení žádostí o podpůrnou ochranu jsou obsažena v ministerském European Communities (Eligibility for Protection) Regulations 2006 [nařízení z roku 2006 o Evropských společenstvích (podmínky pro přiznání ochrany)] ze dne 9. října 2006, jehož cílem je mimo jiné provedení směrnice 2004/83 do vnitrostátního práva.
- 11 Žádost o podpůrnou ochranu se podává prostřednictvím formuláře, jehož vzor se nachází v příloze tohoto nařízení.
- 12 Uvedené nařízení neobsahuje žádné ustanovení o tom, že by žadatel o podpůrnou ochranu měl být při vyřizování své žádosti ústně vyslechnut.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

13 M byl povolen vstup do Irska v září 2006 na základě studentského víza. Po ukončení studií podal M žádost o azyl, kterou Refugee Applications Commissioner (komisař pro žádosti o azyl, Irsko) zamítl dne 30. srpna 2008. Odvolání proti tomuto rozhodnutí bylo zamítnuto rozsudkem Refugee Appeals Tribunal (odvolací soud pro uprchlíky, Irsko) ze dne 28. října 2008.

14 M poté podal žádost o podpůrnou ochranu. Tato žádost byla zamítnuta dne 30. září 2010 a dne 5. října 2010 vůči němu ministr přijal rozhodnutí o vyhoštění. V rozhodnutí ze dne 30. září 2010 ministr do značné míry vycházel z předchozích rozhodnutí o žádosti o azyl podané M a dospěl k závěru, že posledně jmenovaný neprokázal existenci závažných důvodů, jež by umožňovaly konstatovat, že mu hrozí riziko vážné újmy, zejména vzhledem k tomu, že jsou dány vážné pochybnosti o věrohodnosti tvrzení uvedených v jeho žádosti.

15 Dne 6. ledna 2011 podal M proti rozhodnutí o zamítnutí jeho žádosti o podpůrnou ochranu žalobu k High Court (Vrchní soud, Irsko).

16 V rámci projednávání této žaloby položil High Court (Vrchní soud) Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„V případě, že žadatel žádá o status podpůrné ochrany poté, co mu bylo odmítnuto přiznání postavení uprchlíka, a v případě, že se navrhuje, aby tato žádost byla zamítnuta, zavazuje požadavek spolupráce se žadatelem uložený členským státům článkem 4 odst. 1 druhou větou směrnice 2004/83 správní orgány dotyčného členského státu, aby poskytly žadateli výsledky tohoto posouzení před přijetím konečného rozhodnutí a umožnily mu tím vyjádřit se k těm aspektům navrhovaného rozhodnutí, které vedou k záporné odpovědi?“

17 V rozsudku ze dne 22. listopadu 2012 ve věci M. (C-277/11, EU:C:2012:744) Soudní dvůr dospěl především k závěru, že v takovém režimu, jako je režim zavedený vnitrostátní právní úpravou dotčenou ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, charakterizovaný existencí dvou odlišných na sebe navazujících řízení k přezkumu žádosti o přiznání postavení uprchlíka a následné žádosti o podpůrnou ochranu, náleží předkládajícímu soudu zajistit v rámci každého z těchto řízení dodržování základních práv žadatele, konkrétně práva být slyšen v tom smyslu, že mu musí být umožněno užitečně vyjádřit své stanovisko před přijetím každého rozhodnutí o nepřiznání požadované ochrany. Okolnost, že již dotčená osoba byla platně vyslechnuta při šetření její žádosti o přiznání postavení uprchlíka, v takovémto režimu neznamená, že by bylo možné tuto náležitost opomíjet v rámci řízení o žádosti o podpůrnou ochranu.

18 V návaznosti na rozsudek ze dne 22. listopadu 2012 ve věci M. (C-277/11, EU:C:2012:744) High Court (Vrchní soud) dne 23. června 2013 rozhodl, že ministr neprávem nezorganizoval účinné slyšení M při posuzování jeho žádosti o podpůrnou ochranu.

19 Ministr podal proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek k Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko). M podal proti uvedenému rozhodnutí vedlejší opravný prostředek.

20 Za těchto podmínek se Supreme Court (Nejvyšší soud) rozhodnutím ze dne 24. listopadu 2014 rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Vyžaduje právo být vyslechnut stanovené v unijním právu, aby byla žadateli o podpůrnou ochranu podle směrnice 2004/83 přiznána možnost ústního projednání této žádosti, včetně práva na předvolání svědků a na provedení jejich křížového výslechu, jedná-li se o žádost podanou za okolností, kdy v příslušném členském státě existují dvě samostatná řízení, jež na sebe navazují a cílem prvního z nich je posoudit žádost o přiznání postavení uprchlíka a cílem druhého z nich je posoudit žádost o podpůrnou ochranu?“

K předběžné otázce

- 21 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda právo být vyslechnut vyžaduje, aby v případě, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, stanoví dvě samostatná řízení, jež na sebe navazují a cílem prvního z nich je posoudit žádost o přiznání postavení uprchlíka a cílem druhého z nich je posoudit žádost o podpůrnou ochranu, měl žadatel o podpůrnou ochranu právo na ústní pohovor ohledně své žádosti a právo na předvolání svědků nebo na provedení jejich křížového výslechu při tomto pohovoru.
- 22 Směrnice 2005/85 stanoví minimální normy pro řízení o posuzování žádostí o udělení mezinárodní ochrany a upřesňuje práva žadatelů o azyl. Článek 3 odst. 1 a 3 dané směrnice upřesňuje, že se tato směrnice vztahuje na žádosti o azyl, které jsou posuzovány jako žádosti na základě Úmluvy o právním postavení uprchlíků, která byla podepsána v Ženevě dne 28. července 1951 [Recueil des traités des Nations unies, sv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], a zároveň jako žádosti o poskytnutí jiného druhu mezinárodní ochrany přiznané za okolností uvedených v článku 15 směrnice 2004/83 (rozsudek ze dne 20. října 2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, bod 26).
- 23 Soudní dvůr tudíž rozhodl, že směrnice 2005/85 se na žádosti o udělení podpůrné ochrany uplatní pouze, pokud členský stát zavedl jednotné řízení, v rámci něhož žádost posuzuje z hlediska obou forem mezinárodní ochrany, tj. té vyplývající z postavení uprchlíka i té vztahující se k podpůrné ochraně (rozsudek ze dne 20. října 2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, bod 27).
- 24 Ze spisu však vyplývá, že v případě Irska tomu tak v době rozhodné z hlediska skutečností v původním řízení nebylo, takže směrnice 2005/85 se nevztahuje na vyřizování žádostí o podpůrnou ochranu v tomto členském státě.
- 25 Nicméně vzhledem k tomu, že právo být vyslechnut je nedílnou součástí dodržování práva na obhajobu, jež je obecnou zásadou unijního práva, povinnost dodržovat právo osob, kterým jsou určena rozhodnutí, která významně ovlivňují jejich zájmy, být vyslechnuty mají v zásadě správní orgány členských států, když přijímají opatření, která spadají do působnosti unijního práva, i v případě, že použitelná právní úprava výslovně takovou formalitu nestanoví (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. listopadu 2014, Mukarubega, C-166/13, EU:C:2014:2336, body 49 a 50, jakož i ze dne 11. prosince 2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, body 39 a 40).
- 26 Jak konstatoval Soudní dvůr v bodě 91 rozsudku ze dne 22. listopadu 2012 ve věci M. (C-277/11, EU:C:2012:744), v případě, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, stanoví dvě samostatná řízení, jež na sebe navazují a cílem prvního z nich je posoudit žádost o přiznání postavení uprchlíka a cílem druhého z nich je posoudit žádost o podpůrnou ochranu, právo žadatele být vyslechnut tedy musí být plně zaručeno v rámci každého z těchto dvou řízení.
- 27 Z výše uvedeného však nemůže vyplývat, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené v původním řízení, toto právo vyžaduje, aby se nutně konal ústní pohovor v rámci řízení o posouzení žádosti o podpůrnou ochranu.
- 28 Zaprvé ze zjištění uvedených v rozsudku ze dne 22. listopadu 2012 ve věci M. (C-277/11, EU:C:2012:744) nevyplývá, že ústní pohovor musí být nutně organizován v rámci řízení o udělení podpůrné ochrany.
- 29 Jak uvedl generální advokát v bodech 52 až 55 svého stanoviska, Soudní dvůr v bodě 90 rozsudku ze dne 22. listopadu 2012 ve věci M. (C-277/11, EU:C:2012:744) pouze upřesnil, že nelze připustit tezi zastávanou předkládajícím soudem a Irskem, podle které je v důsledku okolnosti, že žadatel byl již vyslechnut v rámci vyřizování žádosti o azyl, zorganizování slyšení v rámci posouzení následné žádosti o podpůrnou ochranu nadbytečné. Soudní dvůr pouze připomněl nezbytnost zaručit dodržování práva

žadatele o podpůrnou ochranu být vyslechnut, přestože byl již vyslechnut v rámci posouzení jeho žádosti o azyl, avšak nekonstatoval povinnost organizovat za všech okolností ústní pohovor týkající se žádosti o podpůrnou ochranu.

- 30 Zadruhé je třeba poukázat na to, že při neexistenci unijní právní úpravy v této oblasti použitelné v Irsku přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu tohoto členského státu upravit procesní podmínky týkající se posuzování žádosti o podpůrnou ochranu, přičemž má uvedený členský stát povinnost zajistit v tomto rámci účinnou ochranu práv přiznaných unijním právním řádem, a zejména zaručit dodržování práva žadatele o podpůrnou ochranu být vyslechnut (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. listopadu 2016, Lesoochránárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, bod 65).
- 31 V této souvislosti je třeba zdůraznit, že právo být vyslechnut zaručuje tomuto žadateli možnost užitečným a účinným způsobem vyjádřit stanovisko v průběhu správního řízení ve věci jeho žádosti o podpůrnou ochranu a důvody k tomu, aby příslušný orgán nepřijal nepříznivé rozhodnutí (obdobně viz rozsudek ze dne 11. prosince 2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, bod 54, a ze dne 17. března 2016, Bensada Benallal, C-161/15, EU:C:2016:175, bod 33).
- 32 Mimoto právo být vyslechnut musí tomuto orgánu umožnit šetření dané věci tak, aby rozhodnutí přijímal s plnou znalostí věci při zohlednění všech rozhodných skutečností a toto rozhodnutí dostatečně odůvodnil, aby žadatel případně mohl uplatnit právo na opravný prostředek (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 18. prosince 2008, Sopropé, C-349/07, EU:C:2008:746, bod 49, a ze dne 11. prosince 2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, bod 59).
- 33 Kromě toho z judikatury Soudního dvora vyplývá, že existence porušení práva být vyslechnut musí být posuzována zejména v závislosti na právních pravidlech upravujících dotyčnou oblast (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. září 2013, G. a R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, bod 34 a citovaná judikatura).
- 34 Z toho vyplývá, že podmínky, za kterých musí mít žadatel o podpůrnou ochranu možnost uplatnit právo být vyslechnut před přijetím konečného rozhodnutí o své žádosti, musí být posouzeny ve světle ustanovení směrnice 2004/83, jejichž cílem je zejména stanovit minimální normy, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí pro získání podpůrné ochrany (obdobně viz rozsudky ze dne 5. listopadu 2014, Mukarubega, C-166/13, EU:C:2014:2336, bod 55, a ze dne 11. prosince 2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, bod 45).
- 35 Za účelem rozhodnutí o žádosti o podpůrnou ochranu musí příslušný orgán ověřit, zda žadatel splňuje podmínky stanovené v čl. 2 písm. e) uvedené směrnice, což vyžaduje zejména určení, zda jsou dány závažné důvody se domnívat, že pokud by se vrátil do země původu, byl by vystaven reálné hrozbě, že utrpí vážnou újmu, přičemž tento žadatel nemůže nebo vzhledem k této hrozbě nechce přijmout ochranu této země.
- 36 Za tímto účelem z článku 4 téže směrnice vyplývá, že mezi rozhodné skutečnosti, které příslušný orgán musí zohlednit, patří zejména prohlášení žadatele a dokumenty, které uvádějí jeho věk, původ, totožnost, státní příslušnost nebo příslušnosti, země jeho předchozího pobytu, předchozí žádosti o azyl, cestovní trasy, důvody podání žádosti, a obecně vážná újma, kterou utrpěl nebo by mohl utrpět. Příslušný orgán musí případně rovněž zohlednit vysvětlení chybějících náležitostí a celkovou hodnověrnost žadatele.
- 37 Právo být vyslechnut před přijetím rozhodnutí o žádosti o podpůrnou ochranu tudíž musí žadateli umožnit vyjádřit jeho stanovisko ke všem těmto skutečnostem, aby odůvodnil svou žádost a správnímu orgánu umožnil s plnou znalostí věci individuální posouzení skutečností a okolností stanovené v článku 4 směrnice 2004/83 za účelem určení, zda existuje reálné nebezpečí, že by tento žadatel utrpěl vážnou újmu ve smyslu této směrnice, kdyby se vrátil do země původu.

- 38 Za těchto podmínek nelze na skutečnost, že žadatel o podpůrnou ochranu mohl uplatnit své stanovisko pouze písemně, zpravidla nahlížet tak, že neumožňuje účinně dodržovat jeho právo být vyslechnut před přijetím rozhodnutí o jeho žádosti.
- 39 S ohledem na povahu skutečností zmíněných v bodě 36 tohoto rozsudku totiž nelze v zásadě vyloučit, že příslušný orgán může být s těmito skutečnostmi účinně seznámen prostřednictvím písemných prohlášení žadatele o podpůrnou ochranu nebo příslušného formuláře pro tento účel, případně spolu s doklady, které si tento žadatel přeje připojit ke své žádosti.
- 40 Takový procesní mechanismus může za podmínky, že ponechává žadateli dostatečný prostor pro vyjádření stanoviska a že tomuto žadateli může být v případě potřeby poskytnuta příslušná pomoc, umožnit žadateli zevrubně se vyjádřit ke skutečnostem, které příslušný orgán musí zohlednit, a považuje-li to za užitečné, uvést další informace nebo vyjádřit jiné stanovisko než to, které již uplatnil u příslušného orgánu při posuzování jeho žádosti o azyl.
- 41 Tento mechanismus je rovněž s to poskytnout příslušnému orgánu informace o žadateli o mezinárodní ochranu zmíněné v čl. 4 odst. 2 až 5 směrnice 2004/83, na jejichž základě musí tento orgán individuálně posoudit rozhodné skutečnosti a okolnosti, a tudíž mu umožnit přijmout rozhodnutí s plnou znalostí věci a toto rozhodnutí dostatečně odůvodnit.
- 42 Mimoto je třeba připomenout, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené v původním řízení, se posouzení žádosti o podpůrnou ochranu provádí po řízení o udělení azylu, během kterého byl s žadatelem o mezinárodní ochranu veden ústní pohovor o jeho žádosti o azyl.
- 43 Některé informace či některé poznatky získané při tomto pohovoru se přitom mohou ukázat užitečnými pro posouzení opodstatněnosti žádosti o podpůrnou ochranu. Konkrétně poznatky o osobním stavu žadatele nebo jeho osobní situaci mohou být relevantní jak pro posouzení jeho žádosti o azyl, tak pro posouzení jeho žádosti o podpůrnou ochranu.
- 44 I když tedy ústní pohovor vedený během řízení o udělení azylu jako takový nestačí k zajištění dodržování práva žadatele být vyslechnut ve věci jeho žádosti o podpůrnou ochranu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, bod 90), nelze vyloučit, aby příslušný orgán zohlednil pro účely posouzení žádosti o podpůrnou ochranu některé informace či některé poznatky získané při takovém pohovoru, které mohou přispět k tomu, že tento orgán může rozhodnout o této žádosti s plnou znalostí věci.
- 45 V této souvislosti je třeba ostatně podotknout, že právo žadatele o podpůrnou ochranu vyjádřit se písemně ke skutečnostem, které mohou odůvodnit jeho žádost, mu poskytuje příležitost vyjádřit stanovisko k posouzení těchto informací či těchto poznatků příslušným orgánem při rozhodování o jeho žádosti o azyl.
- 46 Kromě toho je třeba zdůraznit, že i když zorganizování nového ústního pohovoru při posuzování žádosti o podpůrnou ochranu může žadateli poskytnout příležitost doplnit nové skutečnosti k těm, které již uvedl písemně, právo být vyslechnut nevyžaduje, aby mu taková možnost byla poskytnuta (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, Mukarubega, C-166/13, EU:C:2014:2336, bod 71).
- 47 Nic to však nemění na tom, že v některých případech může být v důsledku zvláštních okolností nezbytné zorganizovat ústní pohovor, aby právo žadatele o podpůrnou ochranu být vyslechnut bylo účinně dodrženo.

- 48 V této souvislosti je třeba připomenout, že pokud z jakéhokoli důvodu nejsou skutečnosti sdělené žadatelem o mezinárodní ochranu úplné, aktuální nebo relevantní, z čl. 4 odst. 1 směrnice 2004/83 vyplývá, že dotýčný členský stát musí s žadatelem aktivně spolupracovat, aby bylo možné shromáždit všechny důkazy umožňující posouzení jeho žádosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, bod 66).
- 49 Ústní pohovor tudíž musí být zorganizován, pokud příslušný orgán není objektivně s to na základě poznatků, kterými disponuje po písemné části řízení a ústním pohovoru s žadatelem konaném při posuzování jeho žádosti o azyl, s plnou znalostí věci určit, zda jsou dány závažné důvody se domnívat, že pokud by se tento žadatel vrátil do země původu, byl by vystaven reálné hrozbě, že utrpí vážnou újmu, přičemž tento žadatel nemůže nebo vzhledem k této hrozbě nechce přijmout ochranu této země.
- 50 V takové situaci by totiž ústní pohovor mohl příslušnému orgánu umožnit tázat se žadatele na skutečnosti, které nebyly sděleny, za účelem rozhodnutí o jeho žádosti, a případně ověření, zda jsou podmínky stanovené v čl. 4 odst. 5 směrnice 2004/83 splněny.
- 51 Ústní pohovor musí být zorganizován rovněž tehdy, když se vzhledem k osobní nebo celkové situaci, do které zapadá žádost o podpůrnou ochranu, zejména případné zvláštní zranitelnosti žadatele z důvodu například jeho věku, zdravotního stavu nebo z důvodu skutečnosti, že se stal obětí závažné formy násilí, ukáže, že je takový pohovor nezbytný k tomu, aby se žadatel úplně a uceleně vyjádřil ke skutečnostem, které mohou odůvodnit tuto žádost.
- 52 Z těchto důvodů přísluší předkládajícímu soudu, aby ověřil, zda jsou ve věci dotčené v původním řízení dány zvláštní okolnosti, které odůvodňují nezbytnost ústního pohovoru s žadatelem o podpůrnou ochranu, aby jeho právo být vyslechnut bylo účinně dodrženo.
- 53 V případě, že takový pohovor měl být zorganizován v takovém řízení, jako je řízení dotčené v původním řízení, si předkládající soud klade otázku, zda žadatel o podpůrnou ochranu musí mít právo na předvolání svědků a na provedení jejich křížového výslechu při tomto pohovoru.
- 54 V této souvislosti je třeba poukázat na to, že takové právo překračuje požadavky, které obvykle vyplývají z práva být vyslechnut ve správních řízeních, jak vyplývá z judikatury Soudního dvora (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 200), a že pravidla platná pro posuzování žádostí o podpůrnou ochranu, zejména pravidla stanovená v článku 4 směrnice 2004/83, nepřikládají svědectvím pro účely posouzení rozhodných skutečností a okolností zvláštní význam.
- 55 Z toho vyplývá, že právo být vyslechnut nevyžaduje, aby měl žadatel o podpůrnou ochranu právo na předvolání svědků nebo na provedení jejich křížového výslechu při případném ústním pohovoru v rámci posuzování jeho žádosti.
- 56 S ohledem na výše uvedené je třeba na položenou otázku odpovědět, že právo být vyslechnut, jak je aplikováno v rámci směrnice 2004/83, v zásadě nevyžaduje, aby v případě, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, stanoví dvě samostatná řízení, jež na sebe navazují a cílem prvního z nich je posoudit žádost o přiznání postavení uprchlíka a cílem druhého z nich je posoudit žádost o podpůrnou ochranu, měl žadatel o podpůrnou ochranu právo na ústní pohovor o své žádosti a právo na předvolání svědků nebo na provedení jejich křížového výslechu při tomto pohovoru.

- 57 Ústní pohovor musí být nicméně zorganizován, pokud to vyžadují zvláštní okolnosti týkající se skutečností, kterými disponuje příslušný orgán, nebo osobní či celkové situace, do které zapadá žádost o podpůrnou ochranu, pro účely posouzení této žádosti s plnou znalostí věci, což musí ověřit předkládající soud.

K nákladům řízení

- 58 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Právo být vyslechnut, jak je aplikováno v rámci směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany, v zásadě nevyžaduje, aby v případě, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, stanoví dvě samostatná řízení, jež na sebe navazují a cílem prvního z nich je posoudit žádost o přiznání postavení uprchlíka a cílem druhého z nich je posoudit žádost o podpůrnou ochranu, měl žadatel o podpůrnou ochranu právo na ústní pohovor o své žádosti a právo na předvolání svědků nebo na provedení jejich křížového výslechu při tomto pohovoru.

Ústní pohovor musí být nicméně zorganizován, pokud to vyžadují zvláštní okolnosti týkající se skutečností, kterými disponuje příslušný orgán, nebo osobní či celkové situace, do které zapadá žádost o podpůrnou ochranu, pro účely posouzení této žádosti s plnou znalostí věci, což musí ověřit předkládající soud.

Podpisy.